

(vrouwen werden n.l. uitgesloten) en geen bedrijf schade deden; 5°. moesten de werklieden allen *behoef*tigen zijn, en wel uitsluitend ingezetenen, en zouden zij die het grootste gezin hadden vóórgaan; $\frac{4}{5}$ gedeelte der werklieden moest ook als leden van een bepaald kerkgenootschap bekend staan.

Bepaald werd bovendien, dat de Vereeniging alle werklieden zou plaatsen, voor wie het loon door corporaties of particulieren betaald zoude worden. Voor laatstgenoemden bood dit het voordeel, meende zij „om vrij aanzienlijke aalmoezen aan vele behoeftigen dikwijls ondoordacht weggeschonken en die even vaak slecht besteed zijn, op een minder getal personen gedurende één of meer weken te vereenigen en hun werkloon betalend, de aalmoes te doen verdienen”. Twee armbesturen (die der Doopsgezinde en der Remonstrantsche diakonie) hebben later van deze bepaling gebruik gemaakt, doch voor de andere was blijkbaar een bedrag van f 3.60 per week te hoog; hun onderstand was lager!

De Vereeniging begon hare werkzaamheden onder gunstige voortteekenen: de Stedelijke autoriteiten waren haar welgezind (zij mocht zelfs op het toetreden van vijf „geachte” honoraire leden, raadsleden, bogen), en de circulaire tot de burgerij om geldelijken steun gericht, had het gewenschte gevolg.

Spoedig begonnen de werkzaamheden, die in de eerste plaats bestonden in het rein houden der straten. De Vereeniging opende hiervoor de gelegenheid tot abonnement, dat vastgesteld werd op 10 cents voor ieder huis in een straat en op 15 cents voor ieder huis op een haven, beide gerekend per week. De ingezetenen waren verrukt, dat zij voor weinig geld de straat voor hun woning gereinigd konden zien, want de stadsreiniging liet alles te wenschen over¹⁾. Wel had de Stedelijke Regeering het ophalen van asch en vuilnis aanbesteed, met bepaling dat het vuil der straten aan den aannemer kwam, maar deze haastte zich blijkbaar niet altijd om de hoopen vuil te laten weghalen, wat vooral bij sneeuwbuien hinderlijk was.

Niet te verwonderen is het dan ook, dat de Vereeniging spoedig ertoe is overgegaan, de geheele stadsreiniging op zich te nemen.

1) In 1846 hebben de heeren Van Vollenhoven en Gleichman een studiereis naar Den Haag gemaakt, om te zien hoe daar het straatvuil werd opgehaald.